

Justisdepartementet,
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref:
201003640 ES AIK/BI/bj

Vår ref:
201028554-8

Dato:
21.02.2011

HØRING - ETTERKONTROLL AV UTVIDELSEN AV FREMSTILLINGSFRISTEN FOR FENGSLING

Det vises til Justisdepartementets høringsskriv av 1.12.2010 vedrørende departementets etterkontroll av utvidelsen av fremstillingsfristen for fengsling, der det spesielt bes om:

1. høringsinstansenes syn på hvorvidt det variable fristkravet om fremstilling snarest mulig, overholdes,
2. høringsinstansenes redegjørelse for erfaringene med den utvidede fremstillingsfristen,
3. høringsinstansenes syn på om fremstillingsfristen bør kortes ned,
4. høringsinstansenes vurdering av forholdet mellom fremstillingsfristen for varetektsfengsling og todøgnssfristen for overføring fra politiarrest til fengsel.

Høringsbrevet har vært forelagt enhetene på lokalt nivå i region sørvest (fengslene) for kommentarer. To enheter har hatt innspill til høringsnotatet. Innspillene er inkorporert i regiondirektørens høringssvar.

Regiondirektøren har følgende synspunkter og bemerkninger til høringsnotatet:

Til punkt 1 - høringsinstansenes syn på hvorvidt det variable fristkravet om fremstilling snarest mulig, overholdes

Innledningsvis bemerkes at region sørvest ikke har grunnlag for å si at det variable fristkravet om fremstilling *snarest mulig* ikke overholdes. Region sørvest registrerer at endel pågrepne personer blir løslatt først den tredje dagen etter pågripelsen, mens andre blir løslatt av politiet i løpet av det første og andre døgnet etter pågripelsen. Vi har registrert at politiet har meldt inn behov for varetektsplass, for deretter å melde tilbake at behovet ikke lenger er til stede. Vi har også erfart at politiet velger å løslate før utløpet av tredagersfristen i tilfeller der det kun er ledig varetektsplass på en annen kant av landet, eller det ikke er tilgjengelige varetektsplasser. Politiet løslater også varetektsfengslede tidligere, før fengselingsfristens utløp, for å frigjøre varetektsplasser i nye saker.

Til punkt 2 - høringsinstansenes redegjørelse for erfaringene med den utvidede fremstillingsfristen

Vi ser i noen tilfeller at den pågrepne blir løslatt først etter tre dager uten for oss synlige etterforskningskritt. Vi kan ikke si noe sikkert om årsaken til at politiet ikke går for videre varetektsfengsling i disse tilfellene. Det kan skyldes at saken da er tilstrekkelig eller ferdig etterforsket, at det ikke lenger foreligger bevisforspillelsesfare, eller at mistanken mot den pågrepne er svekket eller falt bort. Dette skulle samsvare med den ønskede virkningen av utvidelsen av fremstillingsfristen.

Dersom den pågrepne blir sittende og løslatt først etter tre døgn uten at det er gjort særlige etterforskningskritt, for eksempel for å ”mørne” den pågrepne eller for å holde vedkommende ute av sirkulasjon så lenge som mulig, vil dette være et brudd på reglene om den pågrepnes rettigheter, men også misbruk av fengselsplasser. Ett fengselsdøgn ekstra, dersom det ikke er nødvendig, utgjør en betydelig ressurs i kriminalomsorgen i tider med knapphet på varetektsplasser.

Vi ser også ikke sjelden at en som er pågrepet i region sørvest, på grunn av mangel på varetektsplasser, får varetektsplass i et fengsel på en annen kant av landet. Da ser vi flere ganger at politiet holder den pågrepne i politiarrest til den tredje dagen for å få tatt et avhør, og først deretter blir den pågrepne overført til varetekt på annen kant av landet. I disse tilfellene kan fremstillingsfristen på tre dager ha bidratt til at todøgn Fristen for overføring fra arrest til fengsel blir oversittet, hvilket må sies å være en svært uønsket effekt av fristutvidelsen. Ved en kortere fremstillingsfrist ville politiet nok hatt et større press på å foreta de nødvendige etterforskningskritt innen fremstillingsfristen, og todøgn Fristen for overføring fra politiarrest til fengsel kunne blitt overholdt.

Til punkt 3 - høringsinstansenes syn på om fremstillingsfristen bør kortes ned

Innledningsvis bemerkes at region sørvest ikke har konkludert i spørsmålet om hvorvidt fremstillingsfristen bør kortes ned. I en tid med mangel på varetektsplasser og derfor stort press på kriminalomsorgen til å skaffe plasser, vil en fremstillingsfrist på tre dager gi kriminalomsorgen mer tid til å omrokkere mellom åpen og lukket avdeling for å skaffe plass til varetekt. Dette kunne tale for å opprettholde tredagersfristen. Det vil med en tredagersfrist bli mer forutsigbarhet og lettere å planlegge for kriminalomsorgen i tider med knapphet. På den annen side ville man med en todagersfrist, som sammenfaller med fristen for overføring fra politiarrest til fengsel, oppnå at flere pågrepne som overføres til fengsel har en fengselingskjennesle fra retten.

Til punkt 4 - høringsinstansenes vurdering av forholdet mellom fremstillingsfristen for varetektsfengsling og todøgn Fristen for overføring fra politiarrest til fengsel

Det kan være uheldig med to ulike frister. Ideelt sett kunne det være praktisk for kriminalomsorgen dersom fremstillingsfristen for varetektsfengsling og todøgn Fristen for overføring fra politiarrest til fengsel var lik, jf. avsnittet ovenfor. Vi ser imidlertid også at et ikke ubetydelig antall pågrepne sitter i politiarrest ut over todøgn Fristen for overføring fra politiarrest til fengsel. Dette er bekymringsfullt, og det skyldes nok i stor grad knapphet på varetektsplasser.

Med hilsen

Agnes Inderhaug
ass. regiondirektør

Tove Askeland Fosså
rådgiver